

สี บรรยากาศซ่อนเร้นภายในรูปทรงผ้าแพร Colors and Atmospheres Concealed in the Shapes of Satin Fabrics

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนฤทธิ จันทรังสี

ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อีเมล : rattanarith@gmail.com โทรศัพท์ 0898933499

Assistant Prof. Rattanarit Jantarangsee

Department of Visual Arts Faculty of Fine and Applied Arts Rajamangala University of Technology Thanyaburi. E-mail : rattanarith@gmail.com Tel. 0898933499

บทคัดย่อ

งานสร้างสรรค์นี้เป็นการศึกษารูปทรงผ้าแพรกับความเชื่อของวิถีชีวิตไทยที่ใช้เป็นสื่อแสดงออกในเรื่องสี และบรรยากาศซ่อนเร้น โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลรูปทรงของผ้าแพรที่ผูกมัดกับต้นไม้และวัตถุต่างๆ เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนการเคารพบูชา ความเชื่อ ความศรัทธา ความเศร้า ความสุข ความลึกลับน่ากลัว และความซ่อนเร้น จากการศึกษาพบว่าการผูกผ้าแพรกับต้นไม้แบบเงื่อนกระตุกและเงื่อนตายที่มีรูปทรงของการมัด ขมวดปม และการทับซ้อน ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของผ้าแพรในมุมมองต่างๆ กัน จากนั้นนำรูปทรงการเคลื่อนไหวของผ้าแพรในมุมมองต่างๆ มาสเก็ทซ์ภาพบนกระดาษ แล้วนำภาพสเก็ทซ์ไปถ่ายสำเนาโดยการขยับภาพตามความต้องการในขณะที่กำลังเคลื่อนผ่านภาพ ทำให้ได้สำเนาภาพที่มีเส้นมาประกอบเป็นภาพด้วยการทับซ้อนในรูปแบบใหม่ จากนั้นนำสำเนาภาพมาสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคสีฝุ่นโดยวิธีการแต้มสี ป้ายสี และขีดเส้นสีทับซ้อนที่มีน้ำหนักต่างกันเป็นการ

สร้างบรรยากาศการทับซ้อนกันของสีและรูปทรงก่อให้เกิดความรู้สึกซ่อนเร้น

คำสำคัญ : สีบรรยากาศ ซ่อนเร้น ผ้าแพร

Abstract

This creative aims to study of shapes of the satin fabrics and the beliefs of Thai lifestyle used as an expression concealed in the satin fabrics in terms of colors and latent atmosphere. The researcher collected the data of the shapes of the satin fabrics which had been tied to the trees and to various objects as a symbol of worship, beliefs, faith, sadness, happiness, mystery and latency of human. The results showed that the jerk knots and the fast knots of the satin fabrics which had been tied to the trees with the shapes of belaying, tie knots and overlaps causing the slippage shapes of the satin fabrics in different views. The researcher had sketched these slippage shapes of the satin fabrics on paper, and then photocopied the sketched pictures by shifting the paper as he liked while the light was moving through the picture paper. As a results, the gains were the copies of pictures of lines overlaid in new forms. After that, the researcher made use of these new copies to create the pictures by using tempera techniques with tinged, vilified and drawing the line colors overlapped with different weights in order to create the atmosphere of the color overlaps

and shapes which led to the feeling of concealability.

Key Words : Colors Atmospheres, Concealed, Satin Fabrics

บทนำ

ด้วยประสบการณ์ทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมาหลายๆ ชุด เช่น วิถีชีวิตสังคมเมือง ดอกไม้ในจิตใต้สำนึก บรรยากาศลึกลับในความเชื่อของวิถีชีวิตไทย บรรยากาศซ่อนเร้นจากอาคารสถาปัตยกรรมไทยในมุมมองต่างๆ และชีวิตหลังความตาย ล้วนแล้วเกิดจากการรังสรรค์ผลงานในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการย้ายถิ่นฐานและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผลงานสร้างสรรค์แต่ละชุดจึงมีความแตกต่างของเรื่องราวที่นำมาใช้เป็นสื่อในการแสดงออก จากการแสวงหาเพื่อพิสูจน์ค้นหาความต้องการภายในที่แท้จริงของตนเองนั้น พบว่ามีความสนใจสีจากรูปทรงผ้าแพร และเทคนิค สีฝุ่น จึงทำการศึกษารูปทรงผ้าแพรกับความเชื่อของวิถีชีวิตไทย (อัจฉรา, ธนพร และกรรณิการ์, 2535) ที่ใช้เป็นสื่อแสดงออกในเรื่องสี และบรรยากาศซ่อนเร้น ซึ่งสะท้อนความศรัทธาของคนไทยที่มีต่อศาสนาพุทธ เป็นสัญลักษณ์แทนการเคารพบูชาในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมนุษย์ได้นำผ้าแพรมาใช้เพื่อเป็นการแสดงออกถึง ความเชื่อ ความศรัทธา ความเศร้า ความสุข ความลึกลับน่ากลัว ความซ่อนเร้น ซึ่งแตกต่างจากภูมิภาคตะวันตกที่นำผ้าแพรมาใช้ในเรื่องฤกษ์ดี การแสดงความยินดีในวาระพิเศษหรืองานเปิดร้านต่างๆ พบว่าส่วนใหญ่มีการผูกผ้าแพรกับต้นไม้แบบเงื่อนกระตุกและเงื่อนตายที่มีรูปทรงของการมัดแบบเงื่อน Overhand (Verrill, 2006) การผูกเงื่อนแบบ Overhand Bend การผูกเงื่อนแบบ Ring Knot (Root, 2014) และการผูกเงื่อนแบบ

Tomfool Knot (Verrill, 2006 และ Anonymons, 1936) ที่มีรูปแบบของการมัด ขมวดปม การทับซ้อน นำรูปทรงของผ้าแพรในมุมมองต่างๆ ที่แสดงความรู้สึกในรูปแบบนามธรรมยิ่งขึ้น ผ่านขั้นตอนการสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมในรูปแบบของการนำรูปทรงที่บิดันของการผูกผ้า และการทับซ้อนกันของสีมาถ่ายทอดเรื่องราวการทับซ้อนกันของรูปทรงระหว่างภายในและภายนอกเกิดจินตนาการที่ประกอบขึ้นใหม่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคสีฝุ่น (วิโชค, 2545) ในการสร้างบรรยากาศการทับซ้อนของสีและรูปทรงทำให้เกิดน้ำหนักแตกต่างกัน การที่รูปทรงและสีทับซ้อนกันจะเป็นก้อนที่บิดันส่วนที่เหลือจะเป็นสีโปร่งใสอยู่ในพื้นที่ว่างของความมืดซึ่งมีการทับซ้อนแบบกึ่งโปร่งใส สร้างบรรยากาศ อารมณ์ ความรู้สึกซ่อนเร้น

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการ

วัสดุอุปกรณ์

ประกอบด้วย พู่กันขนสังเคราะห์ แปรงขนสังเคราะห์ สีไม้ชนิดละลายน้ำ เฟรมผ้าใบปูกระดาษสาทอองพื้นด้วยสูตรกาวเมลต์มะขามผสมดินสอพอง เฟรมขนาด 200 x 200 เซนติเมตร (โดยประมาณ) สีฝุ่น Pelican และเครื่องถ่ายภาพเอกสาร

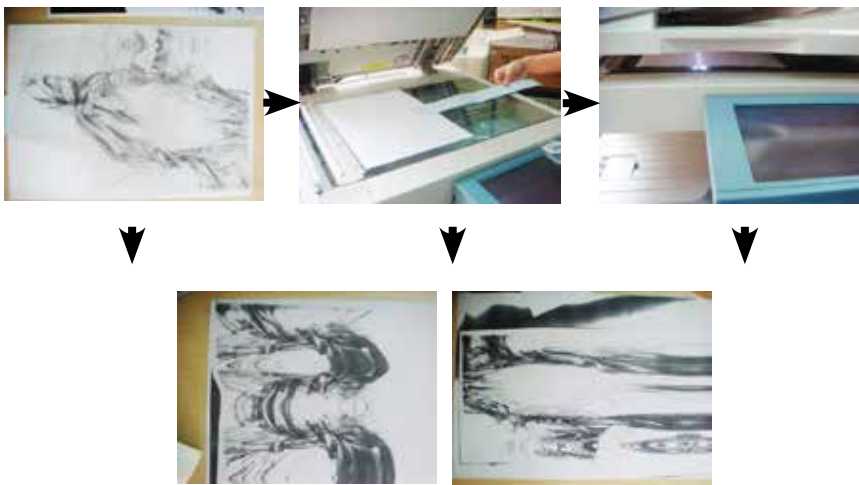
วิธีการ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาผูกผ้าแพรกับต้นไม้แบบเงื่อนกระตุกและเงื่อนตาย
2. ศึกษาเทคนิควิธีการใช้สีฝุ่นแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกจากผลงานสร้างสรรค์ของตนเองในชุด บรรยากาศลึกลับในความเชื่อของวิถี

ชีวิตไทย และจากผลงานศิลปินผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเทคนิคสีฝุ่น จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ดำรง วงศ์อุปราช ผ่อง แซ่กิ่ง และปัญญา วิจินธนสาน

3. ศีกรูปแบบทางศิลปะนามธรรมจากผลงานของศิลปินที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ จำนวน คน 3 ประกอบด้วย ชาติชาย ปุยเปีย Willem de Kooning และ Wassily Kandinsky

โดยการวางแผนการทดลองจากภาพต้นแบบที่สร้างขึ้นคร่าวๆ จากสเก็ทซ์รูปทรงผ้าแพรในมุมมองต่างๆแล้วนำมาถ่ายสำเนาโดยการขยับภาพตามความต้องการในขณะที่ลำแสงเคลื่อนผ่านภาพทำให้ได้สำเนาภาพที่มีเส้นมาประกอบเป็นภาพด้วยการทับซ้อนในรูปแบบใหม่ นำสำเนาภาพมาสร้างสรรค์ผลงานด้านเทคนิคสีฝุ่นโดยวิธีการแต้มสี ป้ายสี และขีดเส้นสีที่มีน้ำหนักต่างกันเป็นการสร้างบรรยากาศการทับซ้อนกันของสีและรูปทรงก่อให้เกิดความรู้สึกซ่อนเร้น (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการถ่ายสำเนาสเก็ทซ์

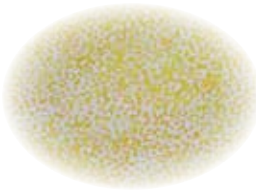
ผลการสร้างสรรค์

1. จากการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาผูกผ้าแพรงกับต้นไม้ พบว่ามีรูปทรงของการมัดแบบเงื่อน Overhand การผูกเงื่อนแบบ Overhand Bend การผูกเงื่อนแบบ Ring Knot และการผูกเงื่อนแบบ Tomfool Knot รูปทรงผ้าแพรงที่ผูกมัดพันรอบต้นไม้ไม่มีการทับซ้อนกันเป็นกลุ่มก้อนและทับซ้อนกันอยู่บนอากาศ การทับซ้อนดังกล่าวส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึก

2. จากการศึกษาเทคนิควิธีการใช้สีฝุ่นจากผลงานสร้างสรรค์ของตนเอง และจากผลงานศิลปินผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเทคนิคสีฝุ่น จำนวน 3 คน พบว่ามีวิธีการลงสีจำนวน 6 วิธี คือ การแต้ม การจุด การขีด การระบาย การขีดเส้น และการป้าย (ภาพที่ 2)

การแต้มสี

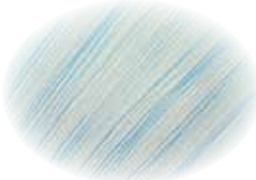
การจุดสี

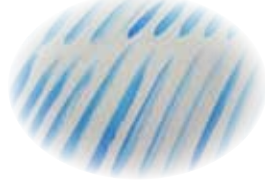
การขีดสี

การระบายสี

การขีดเส้นสี

ป้ายสี

ภาพที่ 2 แสดงวิธีการลงสี

3. จากการศึกษารูปแบบทางศิลปะนามธรรมจากผลงานของศิลปินที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ จำนวน 3 คน พบว่า ผลงานของชาติชาย ปุยเปีย และ Willem de Kooning เนื้อหาที่เป็นอิสระจากเรื่อง ซึ่งเป็นการผสมจินตนาการของตนเองเข้าไปในตัวตนมากขึ้น ความสำคัญของเรื่องจะลดลงเหลือแต่เนื้อหาที่เป็นอิสระ โดยการอาศัยเพียงเรื่องเป็นจุดเริ่มต้นแล้วเดินทางห่างออกจากเรื่องจนหายไป เหลือแต่รูปทรงและตัวศิลปินเองที่เป็นเนื้อหาของงาน (ภาพที่ 3, และ 4)

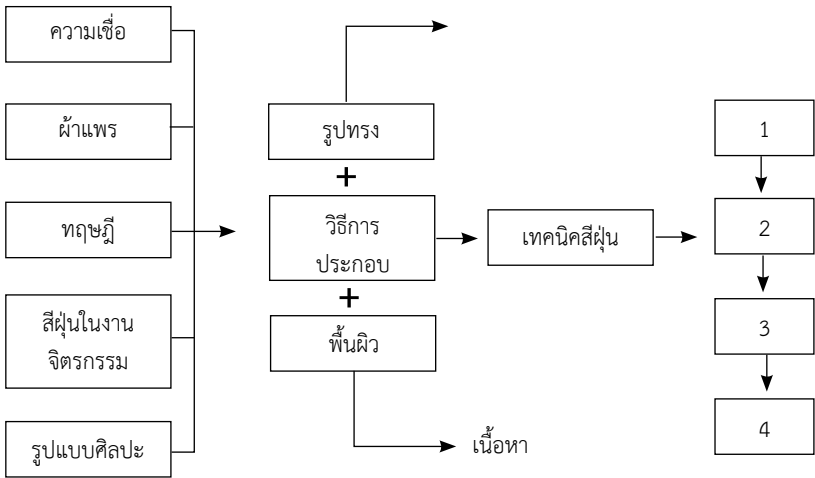

ภาพที่ 3 ศิลปิน ชาติชาย ปุยเปีย
ชื่อภาพ โอม เทคนิค ผสม
ขนาด 175.5 x 113.5

ภาพที่ 4 Willem de Kooning,
February, 1957, oil on canvas
ที่มา: Wikipedia, ออนไลน์

จากการศึกษาผู้กล้าแพรรกับต้นไม้ เทคนิคการใช้สีฝุ่นวิธีต่างๆ และรูปแบบการแสดงออกทางศิลปะนามธรรมนำมาสู่การกำหนดกระบวนการสร้างสรรค์ และแบ่งระยะของการพัฒนางานสร้างสรรค์ได้ 4 ระยะ (ภาพที่ 6, 7, 8, 9 และ 10)

ภาพที่ 6 แสดงกระบวนการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ ระยะที่ 1

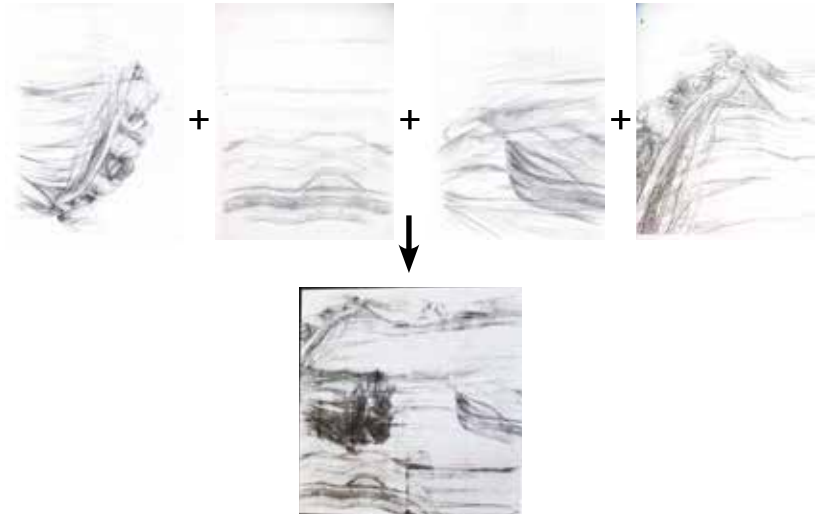

ภาพที่ 7 ชื่อภาพ ความเคลื่อนไหวของสี
เทคนิค สีฝุ่นบนพื้นผ้าใบ
ขนาด 200 × 200 เซนติเมตร
ปีที่สร้างสรรค์ 2556

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ระยะที่ 1

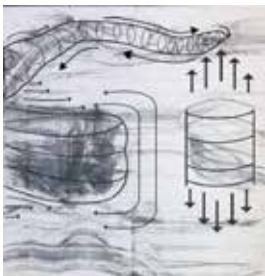
ความคิด มีความต้องการนำภาพสเก็ตช์รูปทรงผ้าแพรมาประกอบทับซ้อนกันให้เกิดกลุ่มก้อนและนำมาจัดองค์ประกอบภาพแบบกระจายบนพื้นที่ว่างเพื่อสร้างมิติที่คล้อยตามกัน

ภาพร่างความคิด เกิดจากการทดลองนำภาพสเก็ตช์รูปทรงผ้าแพรในมุมมองต่างๆ ผ่านวิธีถ่ายสำเนาโดยการขยับภาพตามความต้องการ ทำให้ได้สำเนาภาพที่มีเส้นการซ้อนทับในรูปแบบใหม่มาจัดองค์ประกอบภาพตามหลักของความเข้ากัน ความกลมกลืน และความสมดุล สร้างเป็นภาพต้นแบบ (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 แสดงการประกอบของรูปทรงมาเป็นภาพต้นแบบ

โครงสร้างภายในของรูปทรง เกิดจากการมองผ่านรูปทรงแล้ว เกิดจินตภาพถึงภาพที่ซ่อนอยู่ภายใน ทำให้คิดถึงภาพต้นไม้ กิ่งไม้ ในจังหวะ ทิศทางแตกต่างกัน ประกอบกับการทำงานร่วมกับโครงสร้างภายนอกของรูปทรง (ภาพที่ 9 – 10)

ภาพที่ 9 แสดงโครงสร้างภายในรูปทรง

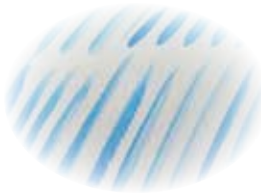

ภาพที่ 10 แสดงการทำงานของโครงสร้าง
ภายนอก

เทคนิควิธีการ เลือกใช้สีคู่ตรงข้ามที่มีความจัดของสีและคู่สีที่มีค่าน้ำหนักแตกต่างกันนำมาผสมผสานกัน ผ่านวิธีการแต้มสี ป้ายสี และการขีดเส้นสีทับซ้อนตามลักษณะของมวลที่มีขนาดเล็กใหญ่จนเกิดความแตกต่างของพื้นผิว ช่วยสร้างความเด่นชัดของสี (ภาพที่ 11)

แต้มสี

ป้ายสี

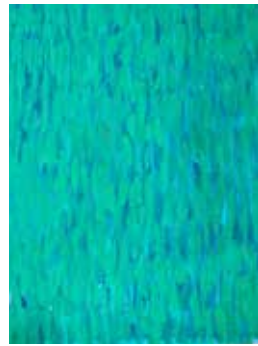
ขีดเส้นสี

คู่สีตรงข้าม

ค่าน้ำหนักสี

ความนุ่มนวลของสี

ภาพที่ 11 เทคนิควิธีการระบายสี

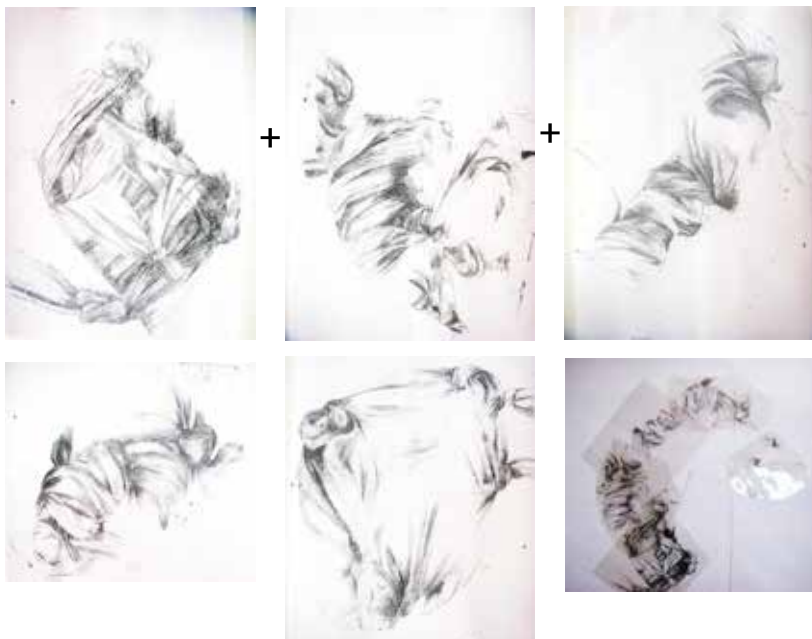
ภาพที่ 12 ชื่อภาพ สัมพันธภาพของรูปทรงโค้ง
 เทคนิค สีฝุ่นบนพื้นผ้าใบ
 ขนาด 242 × 270 เซนติเมตร
 ปีที่สร้างสรรค์ 2556

การสร้างสรรค์ ระยะที่ 2

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ระยะที่ 2

ความคิด เกิดความต้องการนำภาพสเก็ตช์รูปทรงผ้าแพรที่มีการมัดขมวดปมจากมุมมองต่าง ๆ นำมาประกอบเข้าด้วยกันเป็นรูปทรงเดี่ยวทึบตันที่สัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง

ภาพร่างความคิด เป็นการนำภาพสเก็ตช์รูปทรงผ้าแพรจากมุมมองต่าง ๆ ทดลองประกอบเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มก้อนด้วยการทับซ้อนกัน การฉีกเข้าหากันเกิดรูปทรงใหม่ ผ่านวิธีถ่ายสำเนาโดยการขยับภาพตามความต้องการ ทำให้ได้สำเนาภาพที่มีเส้นการซ้อนทับเป็นรูปทรงเดี่ยวทึบตันที่สัมพันธ์กับพื้นที่ว่างมาเป็นภาพต้นแบบ (ภาพที่ 13)

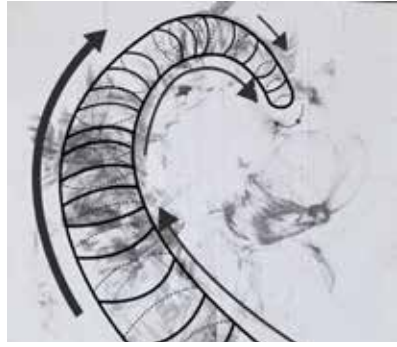

ภาพที่ 13 แสดงการประกอบของรูปทรงมาเป็นภาพต้นแบบ

โครงสร้างภายในของรูปทรง เกิดจากการมองผ่านรูปทรงแล้วเกิดจินตภาพถึงภาพที่ซ่อนอยู่ภายในรูปทรง ทำให้คิดถึงภาพต้นไม้น้ำนิ่งกิ่งอ่อนเอนไปตามธรรมชาติ ประกอบกับการทำงานร่วมกับโครงสร้างภายนอกของรูปทรง (ภาพที่ 14 – 15)

ภาพที่ 14 แสดงโครงสร้างภายในรูปทรง

ภาพที่ 15 แสดงการทำงานของโครงสร้าง
ภายนอก

เทคนิควิธีการ เกิดจากเทคนิคสีฝุ่นผ่านวิธีการแต้ม การป้าย และ การขีดเส้นสีตามลักษณะมวลของรูปทรงผ้าแพรวที่ซับซ้อนกันจนเกิดความหนาแน่นของพื้นผิวมีความละเอียดกลมกลืนเป็นกลุ่มก้อนที่บิดัน (ภาพที่ 16)

ภาพที่ 16 เทคนิควิธีการระบายสี

การสร้างสรรค์ ระยะที่ 3

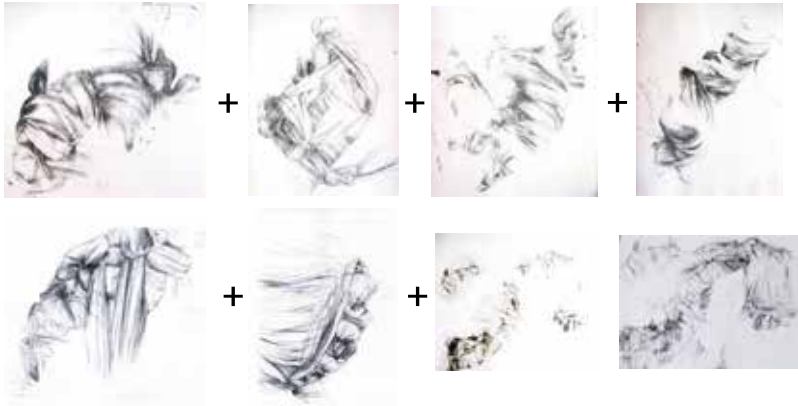

ภาพที่ 17 ชื่อภาพ ดุลยภาพของการถ่วงน้ำหนัก
เทคนิค สีฝุ่นบนพื้นผ้าใบ
ขนาด 200 × 265 เซนติเมตร
ปีที่สร้างสรรค์ 2557

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ระยะที่ 3

ความคิด เกิดความต้องการนำภาพสเก็ตช์รูปทรงผ้าแพรที่มีการมัดขมวดปมจากมุมมองต่าง ๆ นำมาประกอบเข้าด้วยกันเป็น 2 รูปทรง ขนาดต่างกันเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันและสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง

ภาพร่างความคิด การเลือกภาพสเก็ตช์รูปทรงผ้าแพรจากมุมมองต่างๆ ทดลองประกอบเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มก้อน ด้วยการทับซ้อนกัน การฉีกเข้าหากันเกิดรูปทรงใหม่ที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ผ่านวิธีถ่ายสำเนา โดยการขยับภาพตามความต้องการ ทำให้ได้สำเนาภาพต้นแบบที่มีเส้นการซ้อนทับประสานสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง (ภาพที่ 18)

ภาพที่ 18 แสดงการประกอบของรูปทรงมาเป็นภาพต้นแบบ

โครงสร้างภายในของรูปทรง เกิดจากการมองผ่านรูปทรงแล้ว เกิดจินตภาพถึงรูปที่ซ่อนอยู่ภายในรูปทรง ทำให้คิดถึงภาพกึ่งไม้ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ จัดอยู่ในองค์ประกอบที่ถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ประกอบกับการทำงานร่วมกับโครงสร้างภายนอกของรูปทรง (ภาพที่ 19-20)

ภาพที่ 19 แสดงโครงสร้างภายในรูปทรง

ภาพที่ 20 แสดงการทำงานของโครงสร้าง
ภายนอก

เทคนิควิธีการ เลือกใช้สีใดสีหนึ่งสอดแทรกสีคู่ตรงข้ามผสมกับการนำคู่สีตรงข้ามมาทับซ้อนกัน ผ่านวิธีการการแต้ม การป้าย การขีดเส้น สีซ้อนทับกันจนเกิดมิติใหม่ของรูปทรง และการเชื่อมโยงกับพื้นที่ว่างของรูปทรงขนาดใหญ่กับขนาดเล็กสร้างความโปร่งบางของรูปทรงบนพื้นสีดำ และโปร่งใสของสีบนรูปทรงที่ทับกัน (ภาพที่ 21)

แสดงการสอดแทรกสีคู่ตรงข้าม

แสดงความโปร่งใสของสีบนรูปทรงที่ทับกัน

ภาพที่ 21 เทคนิควิธีการระบายสี แสดงความโปร่งบางของรูปทรงบนพื้นสีดำ

การสร้างสรรค์ ระยะเวลาที่ 4

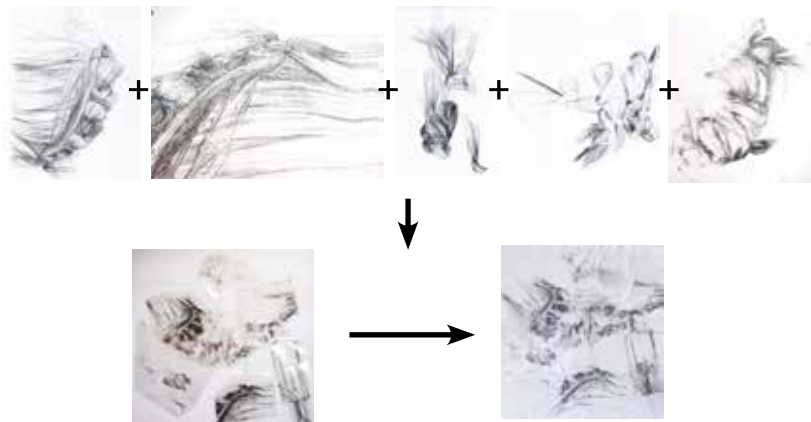
ภาพที่ 22 ชื่อภาพ สีสลายการเคลื่อนไหวของรูปและสี
 เทคนิค สีฝุ่นบนพื้นผ้าใบ
 ขนาด 260 × 250 เซนติเมตร
 ปีที่สร้างสรรค์ 2557

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ระยะเวลาที่ 4

ความคิด มีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาจากการสร้างมิติความลึกของภาพ และการให้ความสำคัญของพื้นที่ว่างมากขึ้น โดยนำภาพสเก็ตช์รูปทรงผ้าแพรจากมุมมองต่างๆนำมาประกอบเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มก้อนขนาดต่างกันหลายๆ รูป และนำมาสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันจนเกิดมิติสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง และเพิ่มความเด่นชัดของรูปทรงโปร่งใสในพื้นที่ว่างซ้อนทับบนรูปทรงทึบตัน

ภาพร่างความคิด การเลือกภาพสเก็ตช์รูปทรงผ้าแพรจากมุมมองต่างๆ ได้มีการทดลองประกอบด้วยวิธีการทับซ้อนกัน ผสานผนึกเข้าหากัน จึงทำให้เกิดกลุ่มก้อนขนาดต่างกันหลายๆ รูป ผ่านวิธีถ่ายสำเนาโดยการ

ขยับภาพตามความต้องการ ทำให้ได้สำเนาภาพต้นแบบที่มีเส้นการซ้อนทับ
หลายๆ ภาพนำมาจัดองค์ประกอบเป็นภาพใหม่ (ภาพที่ 23)

ภาพที่ 23 แสดงการประกอบของรูปทรงมาเป็นภาพต้นแบบ

โครงสร้างภายในของรูปทรง เกิดจากการมองผ่านรูปทรงแล้ว
เกิดจินตภาพถึงรูปที่ซ่อนอยู่ภายใน ทำให้คิดถึงภาพกิ่งไม้ขนาดต่างๆ
ล่องลอยเคลื่อนไหวอยู่ในอากาศ ประกอบกับการทำงานร่วมกับโครงสร้าง
ภายนอกของรูปทรง (ภาพที่ 24-25)

ภาพที่ 24 แสดงโครงสร้างภายในรูปทรง

ภาพที่ 25 แสดงการทำงาน
ของโครงสร้างภายนอก

เทคนิควิธีการ เลือกใช้สีใดสีหนึ่งโดยสอดแทรกลงไปเป็นสีคู่ตรงข้ามกับค่าน้ำหนักของสีมาซ้อนทับกัน เพื่อสร้างความแตกต่างของพื้นผิวด้วยการเพิ่มขนาดพู่กันและแปลงทาสีให้มีความแตกต่างมากขึ้น ผ่านวิธีการการแต้ม การป้าย การขีดเส้นสีตามทิศทางของรูปทรงซ้อนทับระหว่างกันกับพื้นที่ว่างทำให้เกิดความเคลื่อนไหวของสีที่ทับซ้อนกันจะทับตัน สีในพื้นที่ว่างของความมืดจะโปร่งใส (ภาพที่ 26)

เทคนิควิธีการการสอดแทรกสีคู่ตรงข้าม

แสดงค่าน้ำหนักของสีมาซ้อนทับกัน
เทคนิควิธีการสร้างพื้นผิวจากการใช้พู่กันและแปรง

แสดงค่าน้ำหนักของสีที่เกิดจากการซ้อนทับของสีคู่ตรงข้าม
ภาพที่ 26 เทคนิควิธีการระบายสี

สรุป

ผู้สร้างสรรค์ได้รับแรงบันดาลใจจากรูปทรงผ้าแพร์ในความเชื่อของวิถีชีวิตไทย และประสบการณ์ทางการสร้างสรรค์ผลงานด้านจิตรกรรม ได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลรูปทรงการผูกผ้าแพร์กับต้นไม้แบบเงื่อน Overhand การผูกเงื่อนแบบ Overhand Bend การผูกเงื่อนแบบ Ring Knot และการผูกเงื่อนแบบ Tomfool Knot ที่มีรูปแบบของการมัด ขมวดปม การทับซ้อนทำให้เกิดการเลื่อนไหลของผ้าแพร์ในมุมมองต่างๆที่สามารถสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึก ซ่อนเร้นได้ โดยนำรูปทรงการเลื่อนไหลของผ้าแพร์ในมุมมองต่างๆมา สเก็ตช์บนกระดาษ จากนั้นนำภาพสเก็ตซ์ไปถ่ายสำเนาโดยขยับภาพตามทิศทางที่

ต้องการในขณะที่ลำแสงเคลื่อนผ่านภาพทำให้ได้สำเนาภาพที่มีเส้นทับซ้อนในรูปแบบใหม่ นำมาพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคสีฝุ่นเป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ทำการเลือกรูปทรงที่สามารถเชื่อมต่อกันได้นำมากระจายจัดวางรูปทรงลงบนพื้นที่ว่างที่กำหนดไว้ ผ่านวิธีการแต้มสี การป้ายสี และการขีดเส้นสีที่มีขนาดของพื้นผิวใกล้เคียงกันเป็นเหตุให้รูปทรงขาดความชัดเจนในเรื่องของความเป็นกลุ่มก้อนและการทับซ้อน จากปัญหาดังกล่าวนำมาสู่การแก้ปัญหาในระยะที่ 2 และ 3 โดยการทดลองประกอบรูปทรงด้วยวิธีการวางรูปทรงทับซ้อนกับการเชื่อมต่อในรูปแบบต่างๆ บนพื้นที่ว่างที่กำหนดไว้ให้เกิดกลุ่มรูปทรงเดี่ยวขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ผ่านวิธีการสอดแทรกสีคู่ตรงข้ามในสัดส่วนเท่ากันจนเกิดความกลมกลืนของสี จึงกลายเป็นสีบรรยากาศที่ปรากฏบนรูปทรงที่บดบังในบรรยากาศของความมืด เป็นเหตุให้การมองเห็นรูปและพื้นแยกกันอย่างชัดเจนขึ้น จากการพัฒนาทางรูปแบบการจัดวางรูปทรงและการใช้สียังไม่สามารถแสดงเรื่องการทับซ้อนของสีที่ชัดเจนขึ้นได้ จึงนำมาแก้ปัญหาทางทัศนศิลป์ในระยะที่ 4 โดยการนำรูปทรงใหม่ที่ได้จากวิธีการเชื่อมต่อและทับซ้อนมาจัดวางในทิศทางต่าง ๆ จนเกิดมิติความเคลื่อนไหวสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง ผ่านวิธีการแต้มสี การจุดสี การระบายสี การขีดเส้นสี และการป้ายสี ด้วยพู่กันและแปรงทาสีขนาดต่าง ๆ การทับซ้อนของชั้นสีเกิดความหนาบางแตกต่างกัน ทำให้สีฝุ่นเกิดความนุ่มนวลและโปร่งใส จนเป็นการสร้างบรรยากาศการทับซ้อนกันของสีและรูปทรง ก่อให้เกิดความรู้สึกอ่อนเร้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นการรับรู้คุณค่าผลงานศิลปะผ่านกระบวนการทดลองปฏิบัติ จากการประกอบกันทางความคิด มาตีความเป็นงานสร้างสรรค์เชิงวิชาการที่

ผ่านกระบวนการการปฏิบัติงานทดลองค้นคว้า และสร้างสรรค์

2. ได้ตัวอย่างการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

3. ได้แนวคิดในการนำความเชื่อของคนไทยมาสร้างงานศิลปกรรม

ช่วยรักษาหรืออนุรักษ์ ส่งต่อความคิด ความเชื่อ ให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก

การนำผลการสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบของการร่วมจัดแสดง
ในนิทรรศการ งานสร้างสรรค์ต่างๆ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เชิงวิชาการที่พัฒนา
งานสร้างสรรค์ที่ได้ ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับนักศึกษา ครู อาจารย์ ศิลปิน
นักวิชาการ สถานศึกษา หน่วยงานที่ต้องการนำเทคนิคไปใช้ในการเรียนการ
สอนศิลปะ และผู้ที่สนใจทั่วไปที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยเทคนิคสีฝุ่น
และอนุรักษ์สืบสานเทคนิคโบราณที่เกิดจากภูมิปัญญาไทยในการนำเรื่องราว
ความเชื่อของคนไทยมาสร้างงานศิลปกรรม **ข้อเสนอแนะใน**

การทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการผูกผ้าแพรที่ผูกมัดกับวัตถุอื่น ๆ ที่มีรูปแบบของ
การมัด ขมวดปม การทับซ้อนที่แตกต่างจากเดิม ทำให้เกิดการเลื้อนไหลของ
ผ้าแพรในมุมมองต่างๆสามารถสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกซ้อนเร้นได้

2. ควรมีการนำรูปทรงการเลื้อนไหลของผ้าแพรในมุมมองต่างๆ
มาประกอบเป็นภาพด้วยการทับซ้อนผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้
ภาพที่มีเส้นสีการซ้อนทับในรูปแบบใหม่ที่ถ่ายทอดเรื่องราวการทับซ้อนของ
รูปทรงและสีระหว่างกัน

3. ควรศึกษาวิธีการเขียนภาพวิธีการระบายสีอื่นๆ ที่แตกต่างกับวิธีการแต้มสี ป้ายสี และขีดเส้นสี สามารถถ่ายทอดเรื่องราวการทับซ้อนของสี และรูปทรงเกิดการทับซ้อนและโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

มูลนิธิหอศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9. (2539). **ศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9**. มูลนิธิหอศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9 ร่วมกับคณะกรรมการโครงการเฉลิมพระเกียรติฯ ศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9, กรุงเทพฯ.

วิโชค มุกดามณี. (2545). **เทคนิคการสร้างสรรค์**. หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

อัจฉรา การณรัตน์, ธนพร เวทย์ศิริยานนท์ และกรรณิการ์ จินากุล. (2535). **กระบวนการทอผ้ามัดหมี่สองทาง “อัมปรม” ของชาวสุรินทร์**. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ.

Anonyms. (1936). **Mastering the art of knots and splices**. New Bedford Cordage Co., New York.

Root, Dave. (2014). **The Most Useful Rope Knots For the Average Person To Know**; Available: <http://www.southee.com/Knots/>, December 25, (2014).

Verrill, A. H. (2006). **Knots, Splices and Rope Work**. Dover Publications Inc., New York.

Wikipedia. (2557). **Willem de Kooning**. Available: [http://th.wikipedia.org/wiki/Willem de Kooning](http://th.wikipedia.org/wiki/Willem_de_Kooning), 2 January (2014).